

Datum
2024-05-30

Diarienummer
MIC 2024/189

Stockholm Stadshus AB
remiss@stadshusab.se

Svar på remiss avseende Miljöprogram 2030 för Stockholm stad (Dnr: SSAB 2024/79)

Sammanfattning

Micasa fastigheter i Stockholm välkomnar att ett förslag till nytt Miljöprogram för Stockholms stad tagits fram. Bolaget ställer sig positivt till framtaget förslag och har sammanfattat sina synpunkter nedan.

Micasa fastigheter ser att en viktig del i att bli en klimatpositiv stad är att öppna upp och verka för ett byggande och ombyggande med låga eller inga utsläpp. Det är därför väsentligt att staden samverkar och att det blir enklare att driva igenom klimatåtgärder i samband med ombyggnad eller nyproduktion.

Temperatursänkande åtgärder på och i anslutning till stadens byggnader med prioritet för sårbara grupper ser Micasa Fastigheter som en av sina viktigare klimatanpassningsåtgärder. I remissförslaget saknas en indikator att ta ställning till.

Att målområdet giftfritt Stockholm lyfter att giftfria material är en förutsättning för cirkularitet och att en giftfri miljö bidrar till att bevara och stärka den biologiska mångfalden visar på vikten av att se helheten vid beslut om hur en fastighet ska hanteras eller utvecklas. Micasa välkomnar sådana tydliggjorda samband.

Micasa Fastigheter arbetar aktivt med att utveckla möjligheten till cirkulärt byggande och ser att detta är en naturlig del i framtida byggande. Bra att programmet lyfter frågan men också viktigt att ombyggnationer finns med i arbetet framgent.

Micasa Fastigheter ser positivt på att varje nämnd och bolagsstyrelse även ska besluta egna åtgärder och aktiviteter som kopplar till respektive delmål baserat på programmets målsättningar. På så vis kan arbetet bli mer anpassat och drivkraften högre inom respektive nämnd och bolag.

Bakgrund

Men anledning av kommunfullmäktiges uppdrag i budget 2023 har ett förslag tagit fram till Miljöprogram för Stockholm stad som sträcker sig under perioden 2024-2030. Programmet är det elfte i ordningen och har funnits i en obruten serie sedan 1976. Denna remiss har gått ut till stadens bolag och remisstiden sträcker sig till den 5 juni 2024.

Ärendet

Miljöprogrammet är ett stadsövergripande styrdokument som slår fast mål inom de sju områden där utmaningarna för Stockholm och påverkan på omvärlden bedöms som störst. Programmet innehåller 18 delmål som preciserar den strategiska inriktningen.

De sju målen är: En rättvis och inkluderande omställning, Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck, Ett Stockholm med livskraftiga ekosystem, Ett klimatanpassat Stockholm, Ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm, Ett giftfritt Stockholm samt Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö.

Miljöprogram 2030 har getts en mer kommunikativ karaktär än tidigare miljöprogram. Syftet är att tillgängliggöra programmet för stadens medarbetare och stockholmarna, att underlätta kommande kommunikationsinsatser, och att förtydliga hur kommunikation är en integrerad del av att genomföra stadens miljöarbete.

Programmet fastställer vilka nämnder och bolagsstyrelser som är ansvariga för att genomföra åtgärder samt följa upp arbetet för respektive delmål och är utgångspunkt för handlingsplaner som konkretiserar genomförandet för att nå målen. Programmet fokuserar på vad staden som organisation själv kan göra men innehåller också målsättningar som uppnås tillsammans med andra, exempelvis näringslivet och stockholmarna.

Micasa Fastigheters synpunkter

Micasa Fastigheter tycker det är bra och viktigt att programmet understryker vikten av att socioekonomiska förutsättningar och rättvis omställning är grundläggande för att skapa en positiv förändring.

Micasa fastigheter anser att en viktig del i att bli en klimatpositiv stad är att öppna upp och verka för ett byggande och ombyggnad med låga eller inga utsläpp. Detta är endast möjligt om även exploateringsavtal och bygglovsprocess verkar i samma riktning. Micasa Fastigheter ser ett hinder i att det idag är svårt att vid ombyggnad och nyproduktion få tillstånd för uppförande av

solcellsanläggningar, genomföra isoleringsförändringar, fönsterbyten, klimatanpassade marknivåer och skapa resilienta fasader.

Micasa Fastigheter värnar den biologiska mångfalden högt och gläds därför att frågan lyfts fram i programmet. Bolaget skulle vilja se satsningar även i mindre skala, där fastighetsägares frimärkssatsningar på enskild fastighet för att stärka mångfalden i innerstadsmiljön genom samverkan kan knytas samman till gröna strukturer, likt spindelnät. Dessa mikrokilar eller mikro-spridningskorridorer skapar en biologisk mångfald i mindre skala än de stora grönkilarna men har därför också möjligheten att komma djupare in i stadsmiljön.

Kompensationsåtgärder i samband med nyproduktion föreslås bli en obligatorisk åtgärd. Micasa Fastigheter ställer sig försiktigt positiva till idén men vill också påpeka att majoriteten av de markanvisningar som bolaget erhåller inte erbjuder utrymme för kompensation av motsvarande nivå på den aktuella fastigheten. Åtgärder bör rimligen vidtas i så nära anslutning till ingreppet som möjligt vilket kan kräva någon form av gemensamt åtagande inom området där nyproduktionen sker.

Det har noterats att begreppen blågrön och grönblå struktur bägge förekommer i texten. Föreslår att endast det ena begreppet nyttjas. På sidan 34 st3 framgår att alla träd ska skyddas vid bygg-, anläggnings- eller markarbeten. Här bör möjligen framgå att det är de skyddsvärda träden som avses sparas som ska skyddas eftersom sannolikt inte alltid alla träd kan/ska finnas kvar.

Micasa Fastigheter ser med tillförsikt på ytterligare utveckling inom områdena mångfunktionella ytor och ekosystemtjänster. Möjligheten att öka grönytorna och tillgängliggöra dem för äldre skapar mer hälsofrämjande närmiljöer, där kanske svalka, upplevelser och kontakt med andra kan skapas i de tider då ytorna inte behövs för översvämningar.

Temperatursänkande åtgärder på och i anslutning till stadens byggnader med prioritet för sårbara grupper ser Micasa Fastigheter som en av sina viktigaste klimatanpassningsåtgärder. I remissförslaget saknas dock en indikator att ta ställning till. Viktigt att lyfta fram i sammanhanget är att fokus bör ligga på passiva åtgärder, t.ex. solavskärmning/skugga. Fokus hamnar lätt i åtgärder som ökar energianvändning och koldioxidutsläpp och därför på längre sikt även förvärrar klimatsituationen.

Micasa Fastigheter jobbar aktivt med att utveckla möjligheten till cirkulärt byggande och ser att detta är en naturlig del i framtida byggande. Bra att programmet lyfter frågan men också viktigt att ombyggnationer finns med i arbetet framgent.

Ambitionen att bevara befintliga byggnader och att rivning ska vara ett undantagsalternativ är en självklarhet för Micasa Fastigheter. Behovet av att riva hela eller delar av befintliga byggnader kan trots det uppstå i sådana fall där byggnaden är i ett sådant skick att den lämpligen inte ska finnas kvar eller i fall då verksamhet av arbetsmiljöskäl eller inomhusmiljöskäl inte längre kan bedrivas i bygganden.

Bolaget ser det som mycket bra att målområde 6 om ett giftfritt Stockholm lyfter att giftfria material är en förutsättning för cirkularitet (*mål 5*) och att en giftfri miljö bidrar till att bevara och stärka den biologiska mångfalden (*mål 3*). Det visar på vikten av att se helheten vid beslut om hur en fastighet ska hanteras eller utvecklas.

Bolaget uppmärksammar att remissförslaget lyfter frågan om stadsplaneringens möjlighet att minska problematiken kring bullerstörningar och ser positivt på att få möjligheten att genomföra sådana gestaltningsidéer i kommande nyproduktioner.

Micasa Fastigheter ser positivt på att varje nämnd och bolagsstyrelse även ska besluta egna åtgärder och aktiviteter som kopplar till respektive delmål baserat på programmets målsättningar. På så vis kan arbetet bli mer anpassat och drivkraften högre inom respektive nämnd och bolag.

Vänliga hälsningar

Maria Mannerholm
VD

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Ulla Maria,Mannerholm	2024-06-05